

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

**T/6320. számú
törvényjavaslat**

**a szervezetekről szóló 2006. évi X. törvény, az illetékekről szóló 1990. évi
XCIII. törvény és a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz
kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI.
törvény módosításáról**

Előadó:

Dr. Navracsics Tibor

közigazgatási és igazságügyi miniszter

2012. március

2012. évi ... törvény

a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény módosításáról

1. §

A szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 8. § (1) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A szociális szövetkezet a 7. §-ban foglaltaknak megfelelő olyan szövetkezet,]

„a) amelynek célja a hátrányos helyzetben lévő tagjai számára munkafeltételek teremtése, valamint szociális helyzetük javításának egyéb módon történő elősegítése;”

2. §

Az Sztv. 8. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A szociális szövetkezetnek a nevében viselnie kell a szociális szövetkezet megnevezést, illetve – iskolaszövetkezet vagy foglalkoztatási szövetkezet esetében – az iskolaszövetkezet, foglalkoztatási szövetkezet megnevezést.”

3. §

Az Sztv. a 8. §-t követően a következő alcímmel egészül ki:

„A foglalkoztatási szövetkezet fogalma

8/A. § (1) A foglalkoztatási szövetkezet olyan a 8. § (1) bekezdés a) pontja szerinti szociális szövetkezet, amelynek legalább 500 természetes személy és legalább egy országos nemzetiségi önkormányzat a tagja.

(2) A foglalkoztatási szövetkezet a hátrányos helyzetben lévő tagjai számára a munkafeltételek megteremtését elsősorban munkaerő-kölcsönzés, valamint munkaközvetítő tevékenység útján valósítja meg, amelyre a munkaerő-kölcsönzésre, a közhasznú kölcsönzésre vonatkozó, valamint a magán-munkaközvetítői tevékenység folytatásának feltételeit szabályozó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.”

4. §

(1) Az Sztv. 10. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Szociális szövetkezetnek – az (5) és (5a) bekezdésben foglalt kivétellel – csak természetes személy tagjai lehetnek.”

(2) Az Sztv. 10. §-a a következő (5a) bekezdéssel egészül ki:

„(5a) Szociális szövetkezetnek (az iskolaszövetkezetet ide nem értve) a természetes személy tagjain kívül helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása (a továbbiakban együtt: önkormányzat) is lehet a tagja.”

5. §

Az Sztv. 59. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A szociális szövetkezet közgyűlése – a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően – a szociális szövetkezet nyilvántartásba vételét követő két üzleti évben nem dönthet az adózás utáni eredménynek a tagok részére történő bármilyen jogcímen történő kifizetéséről. A közhasznú szervezeti jogállással rendelkező szociális szövetkezet az adózás utáni eredményét – a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően – közhasznú céljának megvalósítására fordítja.”

6. §

(1) Az Sztv. 60. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Ha az alapszabály lehetővé teszi, befektető tag is lehet szövetkezeti tag. A befektető tag felvételéről a közgyűlés dönt. Szociális szövetkezetnek – az önkormányzat tag kivételével – nem lehet befektető tagja.”

(2) Az Sztv. 60. § (7) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A befektető tag jogai és kötelezettségei a tag e törvényben meghatározott jogaival és kötelezettségeivel azonosak az alábbi eltérésekkel.]

„c) a befektető tag a befektetői részjegyét befektető tagra, a szövetkezetbe befektető tagként belépő személyre, valamint – szociális szövetkezet befektető tagja kivételével – a szövetkezeti tagra és a szövetkezetbe tagként belépő személyre is átruházhatja.”

7. §

Az Sztv. 92. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően a foglalkoztatási szövetkezet megszűnik, ha hat hónapon keresztül nincs országos nemzetiségi önkormányzat tagja.”

8. §

Az Sztv. a következő 108. §-sal egészül ki:

„108. § E törvénynek a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény módosításáról szóló törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) módosított 59. § (3) bekezdését a Módtv. hatálybalépését követően nyilvántartásba vett szociális szövetkezetek esetében kell alkalmazni.”

9. §

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés *m*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Teljes személyes illetékmentességben részesül:]

„*m*) a közhasznú, kiemelkedően közhasznú nonprofit gazdasági társaság, a közhasznú szociális szövetkezet,”

10. §

(1) Az Itv. 45. § (1) bekezdés *c*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A cégbejegyzésre irányuló eljárás illetéke:]

„*c*) az *a*) és *b*) pont alá nem tartozó egyéb jogi személy esetén – az (1a) bekezdésben foglalt kivétellel – 100 000 forint,”

(2) Az Itv. 45. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) A szociális szövetkezet bejegyzésére irányuló eljárás illetékmentes.”

11. §

Az Itv. a következő 99/D. §-sal egészül ki:

„99/D. § E törvénynek a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény módosításáról szóló törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) megállapított 5. § (1) bekezdés *m*) pontját, 45. § (1) bekezdés *c*) pontját és 45. § (1a) bekezdését a Módtv. hatálybalépését követően illetékkiszabásra bemutatott vagy más módon az állami adóhatóság tudomására jutott vagyonszerzési ügyekben, valamint kezdeményezett elsőfokú, illetve jogorvoslati eljárásokban kell alkalmazni.”

12. §

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény a következő 4/A. §-sal egészül ki:

„4/A. § (1) Amennyiben több hátrányos helyzetű személy egy közfoglalkoztatónál áll legalább két éves időtartamban közfoglalkoztatási jogviszonyban, és a közfoglalkoztatottak vállalják, hogy szociális szövetkezet tagjaként a továbbiakban legalább két évet együtt fognak dolgozni, a közfoglalkoztatás során használt ingó tárgyi eszközöket az általuk megalapított szociális szövetkezet a közfoglalkoztatótól haszonkölcsön-szerződés alapján ingyenesen használatba veheti.

(2) Amennyiben a hátrányos helyzetű személy képzési programmal egybekötött mezőgazdasági célú közfoglalkoztatásban vesz részt legalább egy éves időtartamban, és vállalja, hogy szociális szövetkezet tagjaként a továbbiakban legalább egy évet fog dolgozni,

a képzési programmal összefüggésben használt ingó tárgyi eszközöket az általa megalapított szociális szövetkezet a közfoglalkoztatótól haszonkölcsön-szerződés alapján ingyenesen használatba veheti.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén a Magyar Állam, az önkormányzat vagy a közalapítvány a szociális szövetkezet részére a termőföldet, a közfoglalkoztató az állatállományt haszonkölcsön-szerződés alapján ingyenesen használatba adhatja. Az ilyen haszonkölcsön-szerződés esetében a termény és a szaporulat a kölcsönvevőt illeti.

(4) Az ingyenes használat időtartama az ingó tárgyi eszköz és az állatállomány esetében a 2 évet, a termőföld esetében a 10 évet nem haladhatja meg.

(5) A közfoglalkoztatás (1) bekezdés szerinti időtartamának megállapításánál az egybeszámítást akkor lehet alkalmazni, ha a közfoglalkoztatási jogviszony megszűnése és az újabb közfoglalkoztatási jogviszony létesítése közötti időtartam a 6 hónapot nem haladja meg.

(6) A szociális szövetkezetet – az (1) és (2) bekezdésben szereplő időtartam teljesítése esetén – a közszolgálati jogviszony megszűnésétől számított 3 hónapon belül kell megalapítani.

(7) Az (1)-(2) bekezdésben foglaltak esetén, amennyiben a szociális szövetkezet az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdés hatálya alá tartozó gazdasági tevékenységet végez, és a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat vagy ezek jogi személyiségű társulása, mint közfoglalkoztató nem tagja a szövetkezetnek, az ehhez a tevékenységhez biztosított ingó tárgyi eszköz meg nem fizetett használati díja csekély összegű támogatásnak minősül, és az a Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-i 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379.; 2006.12.28. 5.o.) rendelkezéseivel összhangban nyújtható.”

13. §

E törvény 2012. április 1-jén lép hatályba, és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A szabályozás célja olyan új típusú Szövetkezet létrehozása, melynek célja, hogy a társadalom perifériájára sodródott tagjai számára a munka világába történő visszavezetéssel biztosítsa a lét és önfenntartást. További cél, hogy a Szövetkezet továbblépést tudjon biztosítani a közfoglalkoztatási programokban foglalkoztatottak és mindazok számára, akik kirekedtek a munkaerőpiacról és tenni akarnak önmagukért.

Olyan szabályozási környezet kialakítása a cél, amely biztosítja, hogy gyorsan és olcsón lehessen létrehozni Szövetkezetet. Biztosítja továbbá, hogy hazai és uniós forrásokból gyors, egyszerű és hatékony támogatással az új és már működő szociális szövetkezetek megerősödjenek, megteremthessék fenntartható működtetésük feltételeit.

Az állami ösztönző rendszer így egyik oldalról a szabályozással, míg másik oldalról a finanszírozással kívánja lehetővé tenni, hogy a szociális szövetkezet tagjai számára első lépésben az önellátást (minden gyermek és minden felnőtt lakjon jól), második lépésben az önfenntartást (folyamatos és biztos megélhetés), harmadik lépésben a fenntartható település létrehozását szolgálhassa.

A tervezet szerinti módosítások lehetővé teszik, hogy a Szövetkezetek nagyobb mértékben és hatékonyabb szerepet tudjanak betölteni tagjaik önfoglalkoztatásához szükséges munkafeltételek biztosításában, ezáltal a helyi gazdaság fejlesztésében.

I. A szociális szövetkezet kategóriáját a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (a továbbiakban: Sztv.) vezette be a magyar szövetkezeti jogba. A szociális szövetkezet olyan szövetkezet,

- a) amelynek célja munkanélküli, illetőleg szociálisan hátrányos helyzetben lévő tagjai számára munkafeltételek teremtése, valamint szociális helyzetük javításának egyéb módon történő elősegítése;
- b) amely iskolaszövetkezetként működik (Sztv. 8. §).

A jelen előterjesztés tárgya az iskolaszövetkezeten kívüli szociális szövetkezettel kapcsolatban felmerült problémák megoldása, továbbá a foglalkoztatási szövetkezet létrehozása. A foglalkoztatási szövetkezet olyan szociális szövetkezet, amelynek taglétszáma legalább 500 fő és van legalább egy országos nemzetiségi önkormányzat tagja. A tagok munkafeltételeinek megteremtését elsősorban munkaerő-közvetítés és munkaerő-kölcsönzés útján teremti meg.

A szociális szövetkezet tehát olyan sajátos szövetkezeti forma, melynek célja munkanélküli, illetőleg szociálisan hátrányos helyzetben lévő tagjai számára az önfoglalkoztatás keretében munkafeltételek teremtése, valamint szociális helyzetük javításának egyéb módon történő elősegítése. A szociális szövetkezet is megtestesíti ugyanakkor a szövetkezetekre jellemző kettős funkciót, vagyis azt, hogy míg „befele”, a tagjai számára szociális alapon munkalehetőséget biztosít, illetve hátrányos helyzetű munkavállalókat foglalkoztat, addig „kifelé”, a gazdasági piacon történő működése során alapvető célja a tagok illetve a munkavállalók által a szövetkezet keretében nyújtott szolgáltatások, illetve termelt termékek értékesítésével a fennmaradását biztosító, illetve profitot is eredményező bevétel megszerzése.

A szociális szövetkezetre is irányadók az Sztv.-ben a szövetkezetekre megállapított általános szabályok, az alábbi eltérésekkel.

A szociális szövetkezet – az iskolaszövetkezetet formában működő szociális szövetkezetet jelen esetben ide nem értve – tagjai számára sajátos foglalkoztatási lehetőséget biztosít [a szociális szövetkezetekről szóló 141/2006. (VI. 29.) Korm. rendelet (Kr.)], csak természetes személy tagja lehet [Sztv. 10. § (4) bekezdés], közhasznú jogállást szerezhet [Sztv. 8. § (3) bekezdés], befektető tagja nem lehet [Sztv. 60. § (1) bekezdés], valamint jogutód nélküli megszűnés esetén a tartozások kiegyenlítése után fennmaradó egyéb vagyont szociális szövetkezési célra kell felhasználni [Kr. 5. § (2) bekezdés].

A közhasznú jogállással rendelkező szociális szövetkezetre vonatkozó további sajátosságok, hogy a részjegy után osztalék nem jár [Sztv. 51. § (4) bekezdés], az adózás utáni eredményét minden esetben a közhasznú célok megvalósítására kell fordítani, tehát nem lehet ettől eltérő módon a tagok számára kifizetni, illetve más célra fordítani [Sztv. 59. § (3) bekezdés], és e szociális szövetkezet nem alakulhat át korlátolt felelősségű társasággá vagy részvénytársasággá [Sztv. 85. § (1) bekezdés].

Magyarországon jelenleg 293 bejegyzett szociális szövetkezet van. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy ezen együttműködési forma továbbra is fennálló viszonylagos ismeretlensége, a szövetkezeti elvek kiteljesítéséhez szükséges jelentős humánerő-ráfordítási igénye, a hátrányos helyzetű munkavállalók e szövetkezeti formában való munkavállalását ösztönző eszközök hiányosságai, a támogatási rendszer következetlensége és szétdaraboltsága, valamint a szociális szövetkezet által nyújtott szolgáltatások és termelt termékek szűk felvevőpiaca okán ezen szövetkezési forma jelenleg nem tudja betölteni a neki szánt társadalmi-gazdasági szerepét. Ezen okokból kifolyólag a jórészt a támogatási programok keretében létrejött szociális szövetkezet egy része a támogatási programok kifutásával megszűnt, illetve a bejegyzett szövetkezetek fele ténylegesen már nem működik.

A szociális szövetkezet foglalkoztatói szerepének hatékonyabb betöltéséhez – ideértve a közfoglalkoztatásban való részvételt is – az alábbi területeken szükséges az akadályok leépítése:

1. a szociális szövetkezet közfoglalkoztató, valamint egyéb szociális és társadalmi szerepének hatékonyabb betöltése érdekében az ezen feladatokat tipikusan szervező, illetve azokban közreműködő helyi önkormányzatok is lehessenek a szociális szövetkezet tagjai;
2. az állami és az európai uniós támogatási környezet módosításával hatékonyabban támogathatóvá szükséges tenni a szociális szövetkezet létrehozását és működését, biztosítva a szociális szövetkezet hosszú távú és minél nagyobb mértékben önfenntartó módon történő fennmaradását;
3. a szociális szövetkezet hosszabb távú fennmaradásának biztosítása érdekében indokolt a szociális szövetkezet által nyújtott szolgáltatások, illetve termelt termékek felvevőpiacának megteremtése/fejlesztése (állami, önkormányzati megrendelések, közbeszerzések során a szociális szövetkezet által is teljesíthető feltételek kialakítása, a helyi piacra történő, illetve egyéb forgalmazók útján való értékesítés ösztönzése);
4. figyelemmel arra, hogy a mezőgazdaság a közfoglalkoztatás egyik fő területe, szükséges a szociális szövetkezet mezőgazdasági szektorban való nagyobb térnyerésének ösztönzése (mezőgazdasági támogatások elnyerésének lehetővé tétele);

5. indokolt a támogatási pályázatok nyomán már kialakult szakmai támogató rendszer fenntartása és továbbfejlesztése, különös tekintettel az új szociális szövetkezetek megerősödését célzó egyszerűsített eljárással történő pályázati támogatási rendszerre.
6. indokolt az alacsony iskolai végzettséggel és munkával nem rendelkező, továbbá gyenge érdekérvényesítő képességű, de munkára kész és képes állampolgárok számára megteremteni a nagy létszámban történő munkaközvetítéshez háttérrel biztosító speciális szociális szövetkezeti forma, a foglalkoztatási szövetkezet létrehozását.

Ezen feladatok közül az 1. feladat teljesítését szolgálja a jelen Sztv.-módosítás, mely lehetővé teszi, hogy a közfoglalkoztatásban alapvető szerepet vállaló helyi önkormányzat, valamint a közfoglalkoztatásban ugyancsak részt vállaló nemzetiségi önkormányzat és ezen önkormányzatok társulása is a szociális szövetkezet tagja lehessen.

II. A jelenlegi gazdasági-társadalmi nehézségek közepette egyre inkább szükség van olyan szervezetek szerepvállalására, melyek a profittermelésen túl vagy akár nonprofit keretek között a munkából kirekedt hátrányosabb helyzetű személyek számára munkalehetőség biztosításával lehetőséget teremtenek az önfoglalkoztatáshoz.

E gazdasági-társadalmi érdek megvalósítását célozza a szociális szövetkezetekre vonatkozó szabályozás megújítása, amely az új típusú szociális szövetkezetek létrehozását kívánja elősegíteni. Ennek keretében a szociális szövetkezet fogalma is módosításra kerül. Az új fogalom-meghatározás, bár látszólag leegyszerűsíti a szociális szövetkezet fogalmát és célját, valójában megteremti annak lehetőségét, hogy a szociális szövetkezet a jelenlegi státuszát meghaladóan tudja a munka világából valamely okból kiszorult, vagy nem elegendő lehetőségekkel rendelkező, munkaképes, magáról, családjáról gondoskodni akaró és tudó személyeket egyesíteni, számukra foglalkoztatási, továbblépési lehetőséget biztosítani.

A szociális szövetkezet célja – a módosítást követően –, hogy általában a munkából kirekedt, ezért hátrányos helyzetben lévő önmagukért tenni akaró tagjai számára munkalehetőséget biztosítson, szociális helyzetük javítását egyéb módon is elősegítse.

III. A foglalkoztatás növelését célzó állami intézkedések körében kiemelő a közfoglalkoztatás rendszerének megteremtése. A szociális szövetkezet jellegénél fogva alkalmas arra, hogy – az állami, önkormányzati és civil szervezetek mellett – foglalkoztatóként bekapcsolódjon a közfoglalkoztatás keretében munkát biztosító szervezetek tevékenységébe, továbbá arra is, hogy a közfoglalkoztatásból folyamatosan kikerülők számára biztosítsa azokat a feltételeket, amelyek az önfoglalkoztatáshoz szükségesek.

A közfoglalkoztatás megszervezésében a helyi önkormányzatokra hárul a legtöbb feladat, hagyományosan a helyi önkormányzatok biztosítják a bevont munkavállalók túlnyomó többségének a foglalkoztatását. Tekintettel arra, hogy a szociális szövetkezet kifejezetten alkalmas arra, hogy a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévő munkavállalóknak a munka világába való be- és visszavezetését megszervezze, indokolt lehetőséget teremteni arra, hogy az önkormányzat ne csak mint „saját jogú” foglalkoztató, hanem mint a szociális szövetkezet tagja is részt vehessen a foglalkoztatás megszervezésében.

Ezen lehetőség biztosításával kettős eredmény érhető el. Egyrészt az önkormányzat a hagyományos közfoglalkoztatási tevékenységek (mezőgazdasági, utak, középületek, vasúti pályák, belvízelvezető árkok rendbetétele, karbantartása stb.) mellett számos egyéb munkavégzési területre is bevezetheti a programban részt vevőket a szociális szövetkezet keretében való foglalkoztatás által. A szociális szövetkezetek ugyanis bár jóval kisebb

volumenben, de szerteágazóbb, és a piacon később jobban kamatoztatható tevékenységeket végeznek (pl. növénytermesztés, állattenyésztés, gyümölcsfeldolgozás, alternatív energetikai, tüzeléstechnikai berendezések és anyagok előállítása, forgalmazása, bio-élelmiszerek előállítása, média és marketing szolgáltatás, online szolgáltató rendszerek, pályázatírás, minőségi adománybolt, szociális boltok működtetése, építőipari, felújítási, szakipari tevékenységek, papír csomagoló-anyaggyártása, vasáru- és szerszámgyártás, tároló fatermékek gyártása, asztalosipari tevékenység, ipari mosodai tevékenység, textil- és bőráru tisztítás, korszerű, víztakarékos autómosás, takarítás, tisztítószer-forgalmazás. családi napközi, játszóház, gyermekfelügyelet, gyermekek részére készségfejlesztő foglalkozások stb.), mely foglalkozási területek elsajátításának lehetőségét érdemes hasznosítani a közfoglalkoztatás területén is.

Másrészt az önkormányzatnál rendelkezésre álló szakmai tapasztalatok, szervezési képesség, más munkáltatókkal és a potenciális felvevőpiaccal kiépített kapcsolati rendszer, a szövetkezet által előállított termékek és szolgáltatások tekintetében az önkormányzat potenciális megrendelői pozíciója, valamint az önkormányzat saját vagy pályázatból származó pénzügyi és eszközök formájában megjelenő forrásai mind jelentősen hozzájárulhatnak a szociális szövetkezet által foglalkoztatni kívánt munkavállalók felkutatásában, a munka megszervezésben, a szociális szövetkezet működéséhez szükséges humán erőforrás és anyagi bázis biztosításában, a termelt termékek és szolgáltatások felvevőpiacának megteremtésében.

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény alapján a helyi önkormányzat mellett a nemzetiségi önkormányzat is részt vehet a közfoglalkoztatás szervezésében, így – figyelemmel a roma népesség foglalkoztatásának kiemelt prioritására is – a helyi önkormányzat mellett a nemzetiségi önkormányzat szociális szövetkezeti taggá válásának lehetőségét is indokolt megteremteni, mely lehetőség remélhetőleg minél több, a munka területén hátrányos helyzetben lévő nemzetiséghez tartozó munkavállalónak a közfoglalkoztatási programokba való bevonását fogja eredményezni.

Több helyi és nemzetiségi önkormányzat társulás formájában történő együttműködése a közfeladatok – ideértve a közfoglalkoztatást is – megvalósításába még több önkormányzat bevonását teszi lehetővé, így célszerű azt is biztosítani, hogy az önkormányzatok ezen szélesebb önkormányzati kör összefogásának keretét képező jogi személyiségű társulásaik szövetkezeti tagsága útján is részt vehessenek a szociális szövetkezet tevékenységében, többszörösére növelve az e feladatok végrehajtására rendelkezésre bocsátható szellemi és anyagi eszközök mennyiségét.

IV. A szociális szövetkezetben való önkormányzati részvétel minél szélesebb körűvé tétele érdekében célszerű lehetővé tenni azt is, hogy az önkormányzat a szociális szövetkezet befektető tagjaként vállaljon szerepet. A befektető tag a szociális szövetkezet működésében személyesen nem köteles közreműködni, kötelezettsége a szociális szövetkezet részére való vagyoni hozzájárulás teljesítése, és ennek megfelelően a szövetkezet adózás utáni eredményéből vagyoni hozzájárulásának arányában részesülhet. A vagyoni hozzájárulás pénzben és/vagy a működéshez szükséges eszközök, berendezés, felszerelés szociális szövetkezet tulajdonába adásával is teljesíthető. Így a befektető tagsággal az olyan esetekben is lehetővé válna az önkormányzati részvétel által a szövetkezeti működés folytonosságát elősegítő források, eszközök körének bővítése, amikor az adott önkormányzat a helyi foglalkoztatás megszervezéséhez humán erőforrással vagy egyéb szakmai segítséggel ugyan nem tud hozzájárulni, ugyanakkor a szociális szövetkezet indulásához illetve működéséhez

szükséges pénzbeli vagy dologi eszközök rendelkezésre bocsátásával – melyek hiánya jelenleg a szociális szövetkezetek egyik alapvető problémája – mégis jelentősen elő tudja segíteni az e szervezeti keretben történő foglalkoztatás megszervezését.

A szociális szövetkezetben való önkormányzati tagság így számos módon elősegítheti a szociális célokat is szolgáló szövetkezetek hosszú távon is biztosítható szerepvállalását a munka világába való visszavezetés közérdekű feladatában.

V. Annak érdekében, hogy a szociális szövetkezetben ki tudjanak teljesedni – az eddigi tapasztalatok alapján még ténylegesen nem meggyökeresedett – szövetkezési elvek (önkéntesség és nyitott tagság, demokratikus tagi ellenőrzés, tagok gazdasági részvétele, autonómia és függetlenség, oktatás, képzés, tájékoztatás, szövetkezetek közötti együttműködés, közösség iránti elkötelezettség), a szociális szövetkezet sajátossága folytán megszabott azon törvényi korlátokat, melynek értelmében a szociális szövetkezetnek nem lehet jogi személy tagja, és nem lehet befektető tagja sem, a jelen módosítással az önkormányzat számára megnyitott lehetőségen túl nem indokolt áttörni, elősegítve ezzel azt, hogy a szociális szövetkezet – mint a munka világába való be- illetve visszavezetés, valamint a terápiás célú munkafoglalkozás célja érdekében együttműködő embereket összefogó, elsődleges haszonszerzési cél nélkül teljesítő szövetkezeti forma – a valódi szövetkezési elveknek megfelelően tudjon kiteljesedni Magyarországon.

Jelzendő, hogy nemzetközi viszonylatban sem jellemző a szociális szövetkezet esetében befektető tagok részvételének a megengedése, vagy ha ez mégis előfordul (pl. Olaszország), akkor erre jellemzően csak az önkormányzatok számára és korlátozott szavazati jog mellett van lehetőség.

A tervezet nem érinti a minden szövetkezeti típusra vonatkozó azon általános törvényi korlátozást, mely szerint a befektető tagok száma nem haladhatja meg a szövetkezeti tagok 10%-át, a befektetői részjegyek névértéke pedig nem haladhatja meg a részjegytőke 30%-át [Sztv. 60. § (3) bekezdés], így a szociális szövetkezet esetében is érvényesül a jogalkotó azon szándéka, hogy a szövetkezeti forma alapvetően a szövetkezet tevékenységében személyes közreműködéssel is részt vevő természetes és jogi személyek társulása maradjon.

VI. A törvénymódosítás megteremti annak lehetőségét, hogy a szociális szövetkezetek sikerrel pályázhassanak tevékenységi körükbe tartozó kiírásokra. Ennek érdekében törvényi szinten kerül előírásra, hogy a szociális szövetkezet a cégbírósi bejegyzését követő két üzleti évben tagjai számára a számviteli törvény szerinti beszámolóban kimutatott adózás utáni eredményéből tagjai számára kifizetést nem teljesíthet, vagyis két évig „kvázi” nonprofit módon működik.

A pályázati feltételek teljesítése egyebekben a szociális szövetkezet tevételes magatartásával valósulhat meg.

VII. Annak érdekében, hogy az önkormányzatok szerepvállalásával működő szociális szövetkezetek minél kisebb költség mellett jöhessenek létre, az illetéktörvény garantálja ezen cégforma bejegyzési illetékmentességét.

VIII. Az új foglalkoztatási szövetkezet fogalmának bevezetése a Kormány és az ORÖ között létrejött keret-megállapodásban foglaltaknak megfelelően, az új szövetkezetekről szóló törvény elkészültéig, majd hatálybalépéséig elő tudja segíteni az ORÖ munkaerő-közvetítői és

munkaerő-kölcsönzői szervezési feladatainak ellátását, a programokba bevonandók tájékoztatása, felmérése és szövetkezeti tagságuk előkészítése által.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

az 1.§-hoz

A szociális szövetkezet céljának meghatározása körében a javaslat nyilvánvalóvá teszi, hogy a korábbi szabályozást kiterjesztve nem „csupán” a munkanélküli és szociálisan hátrányos helyzetű tagok érdekében működik a szociális szövetkezet, hanem a célja az általában hátrányos helyzetű tagok munkához juttatása, helyzetük javítása. Az új fogalomrendszerben tehát kifejezésre kerül, hogy a szociális szövetkezet nem egy atipikus, speciális foglalkoztatást biztosító gazdálkodó szervezet, hanem egy olyan önszerveződés, amely a munkaképes, helyzetük javítására kész és képes tagok önkéntes együttműködésével és együttműködésükből önfenntartást, öngondoskodást megvalósító szervezet.

a 2. §-hoz

A § rendezi a foglalkoztatási szövetkezet megnevezésével kapcsolatos kérdéseket.

a 3. §-hoz

A § a foglalkoztatási szövetkezet meghatározását, célját és tevékenységét határozza meg. A szociális szövetkezetben belül az iskolaszövetkezet mellett új, speciális szociális szövetkezeti forma létrehozására került sor a foglalkoztatási szövetkezet nevesítésével. A rendelkezés megteremti a foglalkoztatási szövetkezet taglétszámának eltérő létszámú meghatározását, amely legalább 500 fő, továbbá kötelező tagként került előírásra legalább egy országos nemzetiségi önkormányzat tagsága.

a 4. §-hoz

Az általános indokolásban kifejtett indokok alapján a rendelkezés megteremti annak lehetőségét, hogy az iskolaszövetkezeteken kívüli szociális szövetkezetnek a helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása is tagja lehessen

az 5. §-hoz

A módosítás megteremti a „kvázi” nonprofit státuszt annak érdekében, hogy a szociális szövetkezetek megfeleljenek a pályáztatáshoz szükséges feltételnek. A törvényi szintű tiltás biztosítja az első két üzleti évben az adózott eredmény szövetkezetben tartását, ugyanakkor nem állapít meg aránytalan kötöttséget azon szociális szövetkezetekkel szemben, amelyek nem kívánnak hazai vagy uniós finanszírozási pályázatokon részt venni.

a 6. §-hoz

A módosítás alapján a szociális szövetkezet helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása tagja befektető tagként is részt vehet a szociális szövetkezet tevékenységében, ugyanakkor az önkormányzat a befektetői részjegyet –

mivel e befektető tagság meghatározott célt szolgál – csak másik befektető tagra, vagyis a szociális szövetkezetben befektető tagként részt vevő másik helyi önkormányzatra vagy nemzetiségi önkormányzatra, illetve ezek jogi személyiségű társulására ruházhatja át.

a 7. §-hoz

A szociális szövetkezet megszűnésének speciális esetkörét szabályozza a foglalkoztatási szövetkezet esetében.

a 8. §-hoz

A rendelkezés átmeneti szabályt tartalmaz.

a 9-10. §-hoz

A vagyonszerzési és eljárási illetékek megfizetése alóli, közhasznúsági alapon történő mentesítés – az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) szerinti vagyonszerzési és eljárási illetékek alóli teljes személyes mentesség formájában – jelenleg is érvényesül a közhasznú nonprofit gazdasági társaság tekintetében [Itv. 5. § (1) bekezdés m) pont], ezért a közhasznú szociális szövetkezetre vonatkozó hasonló mentesség beilleszkedik a hatályos szabályozással már most is preferált körbe. E mentesség feltétele, hogy a közhasznú szociális szövetkezetnek a vagyonszerzést, illetőleg az eljárás megindítását megelőző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után társasági adófizetési kötelezettsége nem keletkezett [Itv. 5. § (2) bekezdés].

A törvényjavaslat átmeneti időszakra megteremti a szociális szövetkezet cégbírósági bejegyzésének illetékmentességét.

a 11. §-hoz

Az Itv.-hez kapcsolódó átmeneti rendelkezést tartalmaz.

a 12. §-hoz

A § annak a lehetőségét teremti meg, hogy az önkormányzat a közfoglalkoztatáshoz rendelkezésre álló eszközeit a szociális szövetkezet számára biztosítsa.

a 13. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezést tartalmaz.